

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:
Dr. BOROSS LAJOS.

FELBŐLŐ SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főúter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Előkelő vendégek.

— július 27.

Nap-nap után olvashatjuk, mily jól érzi magát a Tátrában Frigyes Agost szász trónörökös. Fesztelenül jár-keel, elegyedik a többi vendég közé, diskurál, barátkozik, el nem zárkózik és gyermekeit sem zárja ki a profán világgal való közösségből; szívesen elvegyül a társaságba s keresetlen egyszerűségével s egyéniségének nyájas és vonzó közvetlenségével nagy és őszinte simpatíát kelt maga iránt.

Tegnap meg azt a meglepő hirt közli a Budapesti Hirlap, hogy a német trónörökös, Vilmos császár legidősebb fia négy teljes napot töltött a magyar fővárosban, a nélkül, hogy tudtuk volna, milyen előkelő vendég időzik közlünk. A német trónörökös július másodikán érkezett Bécsből hajón s annyira meg tudta óvni inkognitóját a maga és kísérete számára, hogy senki föl nem ismerte. A hajó kapitánya ráismert a trónörökösre, mert már egyszer vitte a trónörököst Mohácsra; vele beszélgetett a trónörökös s mindaz, amit Magyaror-

szágról mondott, nagy tájékozottságra és nagy szeretetre is vall Magyarországra iránt. Most azért jött, hogy megismerje a magyar fővárost, a melynek szépségéről édesatyja, Vilmos császár sokat beszélt neki.

Budapestről a német trónörökös, mint értesülünk, a Tátrába utazott, ott is töltött néhány napot, szintén teljes inkognitóban. S haza érkezvén Berlinbe, első dolga volt, hogy elküldötte arcképét a hajós kapitánynak, aki Bécsből Budapestre kísérte, továbbá annak a vezetőnek, aki a Tátra szépségeit mutatta meg neki.

Ime, két idegen fejedelmi családnak sarjadékaí így fölkeresnek bennünket, itt jól érzik magukat, körülnéznek, tapasztalást és gyönyörűséget szereznek s kedves és gazdag emlékekkel megrakodva térnek vissza hazájukba. A mi várományos fejedelmi hercegeink pedig (a nádor fenséges családját tisztelettel kivéve) huzódozik tőlünk, mintha a magyarok látása kin volna nekik s mintha az áldott magyar föld égetné a talpukat. Nem ismerik az országunkat, nem kíváncsiak

a Tátra, az erdélyi Kárpátok, avagy a Balaton páratlan szépségére s a főváros gyönyörű panorámájában sem találnak semmi látnivalót. Ha néha-néha kénytelenek ide jönni, akkor a lehető legrövidebb időre szabják ittlétüket és elkerülhetetlen kötelességük teljesítése után ugy szöknek innen, mintha kergetnék. Nem ismernek bennünket és mi sem ismerjük őket. Nem szeretnek minket s a mi érzelmeinket, tesszésünk, jóvagyainkat, ábrándjainkat avagy mevetlenségünket és elkeseredésünket kutyába sem veszik.

De nem arról akarunk írni — különösen nem a civilizista vitája után, amely eléggé megvilágította azt a képtelen és lehetetlen viszonyt, amely Magyarországra és a királyi család tagjai között mutatkozik s hova tovább az állandó eltávolodás sziaét viseli.

A két német trónörökös látogatásával kapcsolatban inkább utalni akarunk az üdvös következményekre, a melyekkel az ily előkelő vendégek látogatása jár országunknak nemcsak erkölcsi tekintélyére, hanem gazdasági életére nézve is. A németországi lapok most

A megközelíthetetlen ember.

— Egy ur óhajta tiszteletét tenni a miniszter urnál — mondotta a szolga.

— Legyenek már irgalommal hozzám — pattogott de la Devière. Végighallgatam már harmincz embernek a sirását. Mért nem mondta, hogy rosszul érzem magamat? — Vagy miért mondta meg egyáltalában, hogy itt vagyok?

— Paul, a sima tekintetű szolga részvételt volt urának az idegessége iránt.

— Mindenesetre elküldöttem volna a látogatót — felelte. De, ha nem csalódom, osztályvezető a gyarmatügyi minisztériumban. — Így tehát...

A miniszter felkaczagott:

— Jól van, maga kis emberismerő, aki minden kérelmező szatocsban államtanácsost lát. Boesása be az urat.

Az az ur bejött. Bemutatkozott.

— Medin osztályvezető vagyok a gyarmatügyi minisztériumban.

De la Devière miniszter alig volt képes elfojtani egy mosolyt:

— Ez a Paul bizony még sem utolsó

fiu — gondolta magában és kimért előzékenységgel mutatott helyet a látogatónak. Mivel lehetek szolgálatára, osztályvezető ur?

— Medinek az arca vonaglásán látszott, hogy egy kissé küzd magával:

— Arra kérésem a miniszter urat, ne méltóztatnék félremagyarázni...

— Kérem, csak szíveskedjék világosan...

— Alapjában csekélység az egész, de...

— Szíveskedjék a tárgyhoz...

— Igen, miniszter ur. Tehát: egy fiatal rokonom ügyében jöttem.

— Hallgatom.

— Ismétlem, csekélység az egész.

— Talán alattam szolgál a fiatal ur?

— kérdezte de la Devière hivatalos komolykodó szemöldökránczolással.

— Igen. Irodatiszt.

— Nos?

— És most megürült egyik irodavezetői állás.

A miniszter bosszantóan közömbös arczot öltött:

— És mivel szolgálhatok?

A másik végre elrebegette:

— A jóindulatáért bátorokodnám esedezni, miniszter ur.

De la Devière arczának minden vonásán a fensőbbtség terpeszkedett szét:

— Ha csak ez az óhaja, máris teljesítve van.

Amaz olvadni kezdett:

— Ó alásan...

— Már is teljesítve van ez az óhaja — ismételte a miniszter. — Hogy tisztán megértsem: a vezetésem alatt álló minisztériumnak minden egyes tisztviselője teljesen elegendő mértékben számíthat a rokonérzésemre. Ami természetes is. Nemde?

Az osztályvezető előtt most már hajnalodni kezdett a világ:

— Ó, igen természetes, miniszter ur...

Amaz nem is figyelt rá:

— Mert, aki nem szolgál rá a jóindulatomra: tudnám a módját, hogy megszabadítsam attól a köztársaság tisztviselői karát. Természetesen: itt a hivatalfőnök beszél, nem a magánember... Hogy hívják azt az urat?

Medin csak úgy dohogta:

— Emile Faidre.

— Ahá, azt hiszem, istenem... Igen, már emlékszem rá... Igen... Elég szorgalmas.

Csipkefüggönyök tisztítását

kifogástalanul teljesíti

HRABÉCZY ANTAL

ruhafestő és vegytisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-
utca 42-ik szám.

évről-évre sokat irnak a Tátra szépségéről és évről-évre mind több német vendég keresi föl nyáron az északi Kárpátok gyönyörű vidékét. Hogy ez pedig a gazdasági érdek szempontjából mit jelent, erre nézve végtelenül tanulságos példával szolgálhat a kicsiny Svájc, amelyet gazdaggá tett az idegen vendég.

Mindenképp rá vagyunk utalva, hogy szaporítsuk és kiterjesszük jövedelmi forrásainkat. Volt idő, hosszú évszázadokon át, amikor a föld termése fedezte az ország minden szükségletét. Akkor nem kellett túlságosan törődni akár az iparral, akár pedig a természet szépségeinek és gyógyító, üdítő-forrásainak értékesítésével. Ma azonban ez az idő elmúlt. Ma óriás versenyt kell állanunk földünk termékeivel a világ piacán, amelyen a forgalmi eszközök tökéletessége megszüntette a távolságokat. Ma lehetetlen megnyugodnunk abban, hogy országunk és népünk egy — esőtől függjön. Más lett az élet és mások a föl-tételei s nekünk alkalmazkodnunk kell, ha élni akarunk.

A mi országunk a természet-adta kincsekben oly gazdag, hogy ritkítja páriját az egész világon. Sehol a világon annyi kitűnő forrás nincs, mint minálunk. Minden szenvedő beteg itt enyhülést vagy gyógyulást találhat; — az egy karlszbádi vizet kivéve, minden más ásványviznél jobbat és hatásosabbat kínál a magyar föld méhe. S a tájkép szépségére is kifogyhatatlan a

Medin szemében ott rezgett egy kis remény.

— Miniszter ur nem pazarolná haszontalan emberre a jószágát... Ha a kinevezésnél figyelmére kegyeskednék őt méltatni...

De la Devière savós tekintetében egy kis vérvörös sugár vegyült.

— Más szóval: őn azt akarja mondani, hogy Faidre urat nevezzem ki az irodavezetői állásra.

— Bátorodnám kérni miniszter ur! De la Devière, úgy látszik, sokszor gyakorolhatta, mert automata rugalmassággal egyenesedett ki.

— Osztályvezető ur, nem vagyok kellemetlenkedő ember, azért tehát meg nem történtnek tekintem a látogatását, illetve a kérését.

— Miniszter ur, bocsánatot... Kérem, engedje meg, hogy befejezem a mondanivalómat. Őn éppúgy hivatalnok a köztársaságnak, mint én, tehát tudja, hogy ezen a módon előmenetelt elérni törvénybe ütköző dolog volna. Efelőtt úgy hiszem, nincs közöttünk nézeteltérés.

— Ó, kérem. Egy kis türelem. Őn abba a hibába is esett ezenkívül, hogy az egyéniséget nem ismerte. Mert nem is számítva törvényt, értse meg: ha valamiben, épp úgy ebben a tekintetben megközelíthetetlen ember vagyok. Megközelíthetetlen.

— Alássan... Még egyet. Most őn kellemetlen helyzetbe hozott, hogy a közbelépése miatt még akkor sem nevezhetem ki Faidre urat, ha erre kiváló érdemei is vannak. Semmi szín alatt sem nevezem ki...

II.

Kedves barátom!

maga változatosságában a mi földünk. Pompás folyók szelik, nagy-szerű tó (a Balaton) borítja s hegy-völgy, vadregényes táj és szelid berek, zord havasi vidék és nyájas virágos rét váltakozik benne.

Csak élehetetlenek vagyunk mind eme dus vagyon kiaknázására. De konstatálni kell a fejlődést: tanulunk s mindjobban vonzunk ide az idegent, aki egészen jól tölti idejét közöttünk és egészen elámul azon, hogy mennyi ismeretlen szépséget talál itten.

Az idegen vendégek elszaporodásával azután remélhetjük talán, hogy idővel visszahódítjuk a magunk módos népét is, amely most buta divatnak hódol s nyaranta a külföldet boldogítja tömegesen a társaságával és a pénzével.

Debreczen vízvezetéke és csatornázása.

Irta: Dr. Burger Péter.

VI.

— július 27.

Szakkvélemény.

A m. kir. országos vízépítési igazgatóság egészségügyi mérnöki osztálya nevében Farkas Kálmán műszaki tanácsosnak 95—19001. é. véleménye és tervezete.

A város tek. tanácsához Debreczen.

A n. m. földművelésügyi miniszter ur a városnak 1897. évi december 23 án 13,926. sz. alatt kelt felterjesztésére az

Ne vedd alkalmatlankodásnak, ha arra kérélek, hogy nevezd ki a miniszteriumban megüresült irodavezetői állásra Emile Faidre urat. Közelebről nem ismerem ugyan őt, de jó arcu fiu és azt mondják felőle, hogy nem értelmetlen. Egyik gazdatisztemnek az unokaöccsége.

Fogadd szívesen nagyrabecsülésem kifejezését.

Tisztelő barátod:

Padoix gróf.

III.

Emile Faidre, egy nyurga fiatal emberke szinte úgy esett be a boldogságtól Medin osztályvezető hivatalos szobájába:

— Mi lett? — kérdezte Medin csodálkozva.

— Boldog vagyok.

Az osztályvezető mosolygott:

— Vagyis nősülsz.

— Még nem, de akarnám, már azt is megtehetem...

— Csak nem?

— De igen! Megvan a kinevezés!

Medin belebámult a fiatalemberbe:

— A kinevezés?...

— Igen! Ma kaptam kezembe.

— Kinevezett a miniszter?...

— Ki! Holnap megyek hozzá köszönő látogatásra.

Medinnek az arcza kellemetlenül elismerő volt e pillanatban.

— Derék ember ez a de la Devière. Derék ember. Megközelíthetetlen a szó neves értelmében. A külseje aczél, de a lelke arany...

Alphonse Allais.

1898. évi márczius hó 8-án 11,264. szám alatt kelt rendeletével oda utasított, hogy a Debreczen város ivóvízzeli ellátására szükséges előmunkálatokat vezessen és azok alapján a város vízvezetéki tervét készítsem el.

Az előmunkálatok a folyó év nyarán befejeztetvén, az azok alapján szerkesztett véleményemet a következőkben van szerencsém közölni:

Miután Debreczen város és környékének talajviszonyai hogy úgy mondjam, kizárnak minden más módszert, melynek felhasználásával a város lakossága számára szükséges ivó- és használativiz beszerezhető lenne, nem marad más mód hátra, mint azt mély furású kutak útján beszerezni.

A város főterén magán vállalkozóval létesített 840 méteres mély furás nem igazolta a város által felszökő víz nyeresé iránt táplált reményét, amenyiben a homokrétegekből származó víz a terep alatt mintegy 350 méter mélységben állott meg. E körülmény oka a furás helyének megválasztásában keresendő.

Vezetésem mellett a balmazujvárosi országut mentén létesített mintegy 164, illetve 190 méter mély és egymástól 167 méter távolságban levő furás, melyeknek terepszine mintegy 10 méterrel fekszik mélyebben a főterénél mai csekély mennyiségű 16—25 perczliter terep fölé szökő vizet eredményezett, szivattyuzás által pedig azokból nagymennyiségű viz volt nyerhető.

E mély furások vize a debreczeni gazdasági vegykísérleti állomáson és a m. kir. földm. minist. vegykísérleti laboratóriumában kémiaiilag megvizsgáltatott s ivásra kifogástalannak minősítettet.

A kutak vizbőségének és egymásra való hatásának kísérleti uton való meghatározása ez év május havában eszközöltetett, az előbbi annak megállapítására hány ilyen kut vize képes a várost ellátni, utóbbi a létesítendő furások egymástól való távolságának megítélése czéljából.

Ezek megállapítása csak hosszabb folytonos üzemi szivattyuzás által lévén elérhető az említett kutfurás 23 napi próbaszivattyuzásnak vetettett alá, melyeknek eredményét alábbiakban ismertetem:

Azon hátrány kikerülése czéljából, melylyel, kivált a homokolás miatt dugattyus szivattyu alkalmazása járt volna, az üzemet gőzgép által hajtott sűrítő légszivattyu látta el.

E sűrítő szivattyu légüstjéből mindkét furáshoz tömitett vascsővezeték szerelgetett, melyeken át a sűrített levegő a furlyukakba hatolt és azokból nagyobb mélységből is felnyomta a vizet, amennyiben pedig az I. számú furás a gépektől 167 méternyire, a II. számú pedig csak 5 méternyire volt a nyomócsővek aránylagosan cirka 5 méter mélységi különbséggel helyeztettek el.

A kiemelt viz mennyisége mindkét furásnál elhelyezett 20 cm. nyílással készült bukókon 10 perczenkint jegyeztetett és arról táblázat készítettet.

S daczára annak, hogy kivált az első napokban a gépek üzeme sok zavarnak, tehát szüneteknek volt kitéve, az elérhetőnél kisebb eredményt mutat. A sűrítő szivattyu méretei sem voltak elég nagyok azon munka teljesítmény számára, melylyel nagyobb mennyiségű viz kiemelése járt volna. Miután a rendelkezésre álló rövid időn belül is tapasztaltatott, hogy csupán egy furást szivattyuzva, ama számított átlagnál sokkal nagyobb mennyiség volt kiemelhető a nélkül, hogy ez a másik furás szabad vízhozamát észrevehetőleg befolyásolta volna.

A készített táblázatból egyuttal kitünik, hogy az éjjel, nappal a próbaszivattyuzás tartama alatt mindkét furás vizhozama közel állandó volt és a két furás egymást nem befolyásolja, amiből az következik, több ily furás egymáshoz közelebb is eszközölhető.

A kiemelt víz mennyiségét a bukóknál általában használni szokott $Q = u \cdot b \cdot h \cdot V$ g. h. képletből számítottuk, ahol az együttható $u = 0.40$, $b =$ a bukó szélessége $= 0.20$ méter, $h =$ a vízszlop magassága a bukó elén, $g = 9.8$ a szabad esési gyorsulás.

E képlet alapján egy mély furásból a másodpercenként tényleg kiemelt víz mennyisége átlag 7.80 liter, azaz naponként 673 köbméter volt.

Debreczen városnak jelenleg — nem számítva az állandóan városon kívül lakókat — kerekén 50,000 lakosa van. 50 ezer lakos számára, naponként és fejenként 100 liter fogyasztást számítva a napi vízszükséglet 5,000,000 azaz 5000 böbméter, mely 57 másodperc literének felel meg, vagyis a fentiek alapján (8 mély furás elegendő lenne a város számára ma szükséges vízmennyiség beszerzésére, $8 \times 7.80 = 62.40$ másodperc liter), melyek annyival is könnyebben, olcsóbban létesíthetők, miután a város az öblítő rendszerű furógarnitúrát már beszerzte és annak vezetésére furó mesterünk által begyakorolt alkalmas erővel bír.

A kutak mérsékelt igénybe vételére és a homokolás csökkentése miatt azonban észszerű lesz a fenti nyolcz kut helyett tizenkettőt létesíteni.

A vízbeszerzés helye és módja ezek szerint meg lévén oldva — amennyiben későbbi üzemeltetés a lakosság szaporulata esetén további mély furások által elérhető — azon kérdés merül fel, mi módon nyújtható a beszerzett víz a lakosság rendelkezésére?

Erre egyedüli felelet a rendszeres vízvezeték kiépítése, mely ma alapja a közegészségnek és tisztaságnak. A létesítendő vízmű vázlatát következőkben adom:

Az egymástól mintegy 100 méter távolságra a Balmazújvárosi ut mentén létesítendő tér mélyfúrás víze egy furások központjában elhelyezett közös kompresszor által emelendő ki, s a furások mellett közvetlenül beépített kisebb homok ülepesztő medencékből egy közös gyűjtő medencébe vezetjük, honnan a szívó nyomó szivattyú telep a városba továbbítja.

A kompresszor állandó üzemű alkalmazása több okból is észszerű; ki van zárva a homokolás folytán dugattyús mély szivattyúnál előforduló üzemzavar; a szivattyúzás eszközlhető 40—50 méter mélységről és az üzem egy központi telepről látható el.

A 12 kutnak egy pontból való kihasználása úgy is képzelhető, hogy a gépházban fejlesztett villanyáram a kutakhoz vezetve az árokba sülyesztett szivattyúk a kutaknál alkalmazott elektromotorok által hajtattak.

Az így kiemelt víz a gépház melletti gyűjtő medencébe vezetve, innét lenne a városba nyomandó.

Ezeknek előrebocsátása után a város vízzel ellátását következőképp javaslom keresztül vinni:

A Debreczen—Balmazújvárosi ut északi oldalán, ezen ut is a Debreczen—H. Bószörményi vasut keresztezésénél lenne felépítendő a szivattyútelep, mely két gépcsoportot foglalna magában.

Az egyik gépcsoport állana két drb. 50 effektív lóerejű gépből, melyek közül az egyik a fenti ut mentén a gépházról kezdődőleg, és egymástól 100—100 méter távolságra furandó 12 kut vizét lenne hivatva, akár süritett levegő, akár elektromos erőátvitel útján kiemelni és a gépház melletti szivóaknába szállítani. A második hasonló gép tartalékaul szolgálna az előbbinek.

A másik gépcsoport, mely szintén két drb. 50 effektív lóerejű szivattyúgépből állana, a szivóaknában összegyűlő vizet van hivatva a városi csőhálózatba, illetve a viztoronyba emelni. A két gép közül csak az egyik a működő, a másik tartalékaul szolgál.

A mintegy 110 méter tengerszint fölötti függővel bíró helyen felállítandó szivattyútelep másodpercenként mintegy 60 liter, tehát naponként mintegy 5000 köbméter

víz lenne képes a nyomócsövezetékén át a város ellenkező oldalán 120 méteres terepfüggővel bíró helyen, az Arpádtér, és lovassági laktanya környékén felépítendő, és a terep felett 35 méter felső vízszinmagassággal bíró 1000 köbméter férőjű viztoronyba emelni.

A szállítási magasság tehát, a 8 méter osósurlódási veszteség betudásával, 53 méter lenne, és a szükséges effektív lóerők száma a szivattyú 85% hatásfoka mellett 47.50 effektív lóerő.

A szivattyútelep az említett négy gőzgép kazánok, szivattyúk, valamint a kompresszorok, illetve dinamokból, továbbá az ezek befogadására szükséges épületekből és szénraktárból, végre a gépész és gépápoló és a két fűtő lakóházából állana.

A 60 másodperc liter víz szállítására alkalmas nyomócsövezeték, a nagyobb üzem biztonság szempontjából, két részre választandóknak tartom, mindkét rész 30 másodperc liter vezetésére szolgál.

Az egyik ága 275 mm. belső átmérővel a balmazújvárosi uton a hajdubószörményi utig halad, itt jobbra fordul, és a Vendég-utca, Nyugoti-utca, Külső-vásártér, Miklós-utca, Szent Anna-utca, Baros-utca, Booskay-tér és Rakowszky-utczán át jut az Arpád-térre, illetve a lovassági laktanya elé. E nyomócső hossza 5660 méter.

A másik ág 250 mm. belső átmérőjű és a b. újvárosi utról a Ferencz József és hadházi uton jut az Arpád-térre, hossza 3070 m. és a viztoronyban egyesül a másik csövel.

A szállítandó 30 ny. liter víz mindkét csövezetékben 8 méter surlódási ellentállást szenved.

A két nyomócsőből ágaznak el az összes városi csőhálózat, mely ezen említett két vezetékén kívül 3500 méter 200 mm., 3600 mm. 150 mm., 9100 mm. 100 mm. és 30700 m. 80 mm. belsőátmérőjű vezetékkel áll. Az egész hálózat hossza tehát 56,640 méter lenne.

Az így tervezett csőhálózat mellett a város összes utcái csövezetékkel láttatnának el úgy, hogy a város belterületének összes házai előtt csővonalon fektetettnek.

A csőhálózat 140 drb hatféle méretű tolózárral 500 drb 80 mm-es feltalaj tűzcsappal és 30 drb ejector közkuttal lenne felszerelve.

Az egész vízmű-létesítő költségei a következőkben irányozhatók elő:

1. Kutak és ezek felszerelése	50,000 K.
2. Gépház, kazánház, kürtő, szivóakna, lakóház	70,000 "
3. Gépészeti berendezés	280,000 "
4. 1000 köbméteres, 35 méter magas viztorony	150,000 "
5. Csővezetés és pedig:	
a) 5660 f. m. 275 mm. á 24 K.	135,840 "
b) 3070 " 250 " á 20 "	61,400 "
c) 3500 " 200 " á 16 "	56,000 "
d) 4600 " 150 " á 11 "	50,600 "
e) 9100 " 100 " á 8 "	72,800 "
f) 30700 " 80 " á 6.5 "	199,550 "
6. 140 drb tolózárra	12,000 "
7. 500 drb 80 mm. feltalaj tűzcsap á 160 K.	80,000 "
8. 31 drb ejector közkut á 250 K.	7,750 "

Összes építési összeg: 1 225,940 K.

Előreláthatlanok, munkavezetés és felülvizsgálatokra 6% 74,060 "

Főösszeg: 1 300,000 K.

Ezen összeg után 6% os törlesztéses kamatot számítva 78,000 K.

Teljes üzem mellett az üzemeltetés (személyzet, szén, olaj) lenne. 50,000 K.

Az évi költség lenne 128,000 K.

Ezzel szemben az évi szükséglet $365 \times 5000 \text{ km.} = 1 825,000$

és így minden köbméter víznek önköltsége ára 7 fillér lenne, mely ár a vele szemben elérhető tetemes közegészségi, köztisztasági, tűzbiztonsági és kényelmi előnyökkel szem-

ben elenyésző csekélynek mondható. Az elmondottakból látható, hogy Debreczen sz. kir. város ivó és használati vízzel való ellátása műszaki nehézségekbe nem ütközik és a vízmű befektetési és üzemkiadásai sem oly nagyok, hogy a fogyasztók által fizetendő vízdíjakból fedezetet ne nyerhetnének.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Lelkészlak vizsgálat. Az ev. ref. egyház egyik albizottsága tegnap délelőtt lelkészlak vizsgálatot tartott. A vizsgálat célja, hogy a lelkészi lakásokon szükséges javítások és átváltoztatások iránt a közgyűlésnek előterjesztést tegyen.

Presbiter gyűlés. A vasárnapról elmaradt presbiteri gyűlést másodszeri összehívásra ma délután 5 órakor tartják meg az egyháztanácssteremben.

Az ál Eszterházy gróf börtönben.

Lelepetezett fiatal szélhámos.

— Saját tudósítónktól.

— július 27.

Egy előkelő családból való, 18 éves elegáns, jóképű fiatal emberült tegnap délután óta a nagyváradi rendőrség egyik külön cellájában.

Már az iskolában megtévedt és bűnös utra tert, szélhámosságokkal akarta fenntartani magát.

Az ország több helyén megfordult és sikerrel folytatta manipulációját, míg Nagyváradon lépre került s most már a törvény fog leszámolni vele, ki egy jól indult életet dobott el magától.

Tegnap délelőtt 10 és 11 óra tájban egy elegáns, nyári szürke kalappal, gigerlisen felgyürt nadrágban járó magas barna fiatal ember állított be Szunyodh Albert honvédszár hadnagy lakásába. Benyitott és mintha otthon volna, leült.

Igy találta a hadnagy tisztiszolgája Lukács Lajos. Az idegen fiatal ember előkelő nyugodtsággal szólott a legényhez:

— A hadnagy ur jó barátja vagyok. Menjen el a Sasba, ott vannak a ruháim, hozza ide, mert a hadnagy urnál lakom pár napig.

A határozott hangú felszólítást nem fogadta kétkedéssel az inas és elinult. Amint azonban a lépcsőkön lefelé haladt, gyanakodni kezdett és félt attól, hogy az idegen fiatal urra bizza a lakást, mert a gazdája nem szolt neki a vendég érkezéséről semmit. Azonnal visszament azzal a kifogással, hogy volt a Sasban, de nem talált ott semmiféle ruhát.

Na hát jöjjön, menjünk el együtt s majd úgy hozza el a ládát, — volt az idegen válasza, ki mindjárt előre ki is lépett a lakásból Lukács Lajos hirtelen az asztalra nézett és a hadnagyának aranylánczát nem találta ott. Hallgatott a vendég előtt s követte nyomon. Majd, hogy az utcázás érték, egy csendőrszakaszvezető jött szembe s a tisztiszolga, rendőrt nem látva, ennek jelentette az esetet. Az idegen fiatal ember látva a jelenetet, gyorsan odaállott a csendőr elé és kivágta magát:

— Gróf Eszterházy Ferencz vagyok, a hadnagy urnak régi jó barátja. Nála van a láncz és tárczája, mert megkért, hogy vegyem magamhoz.

Különösnek tünt fel az eset a csendőr előtt s ez felszólítja a „gróf ur“-at, hogy adja vissza az értéktárgyakat, mert a tisztiszolgának nincs joga a gazdája távollétében senkit se túrni s pláne engedni, hogy bármit is elvigyenek, ha erre nem kap parancsot. Visszamentek mind a hárman s a „gróf ur“ visszatette helyére a lánczot s a cigarrattárczát, majd méltatlankodva eltá-

vozott. Délre már tudomása volt a rendőrségnek az esetről. Széles körben indítottak nyomozást, hogy a szélhámos „Eszterházy gróf”-ot kézrekerítsék. Délután 5 óra tájban a 10. számú hordár felismerte a fiatal embert, aki délelőtt kérdezte tőle, hogy hol lakik Szunyogh Albert hadnagy. Szólt a Főutezán álló rendőrnek s ez felszólította, hogy jöjjön vele a rendőrségre. Felcizálták a tisztiszolgát s megállapították a személyazonosságát.

A fiatal szélhámos töredelmesen vallott. Radnics Ferencz 18 éves szegedi illetőségű volt kereskedelmi iskolai hallgatónak mondja magát. Budapesten a cs. és kir. katonai akadémiának is volt növendéke, de onnan kiespták. Nagyváradra Aradró ment, hol szintén követett el csalást. Diószeghy Aladár és Pászthy Kálmán hadnagyok lakásáról vitt el hasonló ürüggyel ezüst-ozigarettaárczát, sőt tudva, hogy a tiszt nem jön addig haza, egy kereskedőtől ruhát hozatott a tisztiszolgával. A ruhát magára vette s azzal együtt megszökött.

A nagyváradai rendőrség táviratilag értesítette a szegedi és aradi rendőrséget a szélhámos ifju letartóztatásáról. A vizsgálatot tovább folytatják, mert bizonyos, hogy több bűn nyomja még az ál „Eszterházy gróf” lelkiismeretét.

NAPI HIREK.

— **A polgármester itthon.** Kovács József polgármester három napi szabadságideje eltöltése után ismét elfoglalta hivatalát.

— **A vármegyei tisztviselők fizetése.** Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságának e hó 11-én tartott közgyűlése megállapította a vármegyei tisztviselők új fizetését. A tisztviselők számítottak arra, hogy a fizetésemelés folytán javukra eső különbözetet már augusztus hó 1-én folyósítják. Miután azonban a közgyűléstől számítva, 22 nap letelte kell ahhoz, hogy a határozat jogerős legyen, a tisztviselőknek még 4-5 napig várniuk kell. Az kétségtelen, hogy erre nézve a belügyminiszternél semmi akadály sem merül fel.

— **A régi és új üzlet adója.** A közigazgatási bíróság egy konkrét esetben 24,244—903. p. szám alatt kimondta, hogy ha a vendéglős megadóztatott vendéglői üzletét az adóztatási cikluson belül beszünteti és e helyett a város más területén új vendéglőt nyit, ez az új üzlet a korábbi üzlet folytatásának tekinthető nem lévén, a régi üzlet adója az üzlet megszűnése napjától számítva adóügyi hiány címén törlendő.

— **Nagy András gyásza.** A leg-súlyosabb csapást mérte a sors Nagy Andrásra, a debreczeni reformátusok érdemes és általánosan becsült kántorára. Fiatal felesége tegnap reggel 28 éves korában férje és 5 gyermeke véghetetlen gyászára, hosszas betegség után kisenvedett. Hiába keresett gyógyulást Uj-Tátrafüreden a tüdő-betegek szanatóriumában. Az orvosok hazaküldték, mert a baj ellen nem volt orvos-ság. Temetése holnap délelőtt 10 órakor lesz az Egyháztér 18. számú kántori lakból. A gyászjelentés így szól: Az igazi fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy a jó hitves, édes anya, gyermek és testvér Nagy Andrásné szül. Kapéri Gizella f. hó 26-án reggeli fél 7 órakor, életének 28-ik, boldog házasságának 11 évében, 4 havi súlyos szenvedés után elhunyt. Kedves halottunk földi maradványai f. évi július hó 28-án, délelőtt 10 órakor fognak az Egyháztér 18.

szám alatti kántori lakásunkról, a nagytöplomban tartandó rövid ima után a Kossuth-utcai sarkertben örök nyugalomra helyeztetni. Debreczen, 1904 július 26. Nagy András férj. Gizike, Ilonka, Bandika, Margit és Ernő, gyermekek. Özv. Kapéri Károlyné sz. Rási Teréz, édes anya Kapéri Otília férj. Nagy Mártonné és Kapéri Béla testvérek. Béke lengjen porai felett!

— **Békéltetés.** Az ipartestületi békéltető bizottság augusztus 4-én, csütörtökön délután 4 órakor az ipartestület tanácstermében ülést tart.

— **Megöli a feleségét.** Az éjjel a Fűvészkeret-utezán Rácz Ferencz államvasuti málházó részegen minden kaput megzörgetett, a házakba becsengetett s irtózatot ordítózott vitt véghez. A rendőr megszólította, mire Rácz Ferencz csak azt magyarázta, hogy megöli a feleségét. Ezt azonban nem cselekedhette meg, mert a rendőr bekísérte.

— **A vasutasok fizetésrendezése.** A három alsó rangfokozathoz tartozó hivatalnokokra nézve a fizetésrendezés folytán szükségessé vált új okmányok — beleértve a kinevezéseket és az előléptetéseket is — az igazgatóságnál már elkészültek és a szakosztályoknál, valamint az üzletvezetőségeknél most van folyamatban a szétosztás. Az altisztek és a szolgák kinevezése, illetve előléptetése az üzletvezetőségek hatáskörébe tartozik. Ezek az okmányok is már a legközelebbi napokban az illetékes kezekhez jutnak. Nagyobb bajt okoz azonban, hogy a kifizetésre vonatkozó munkálatok még nem készültek el és már az a hír is terjed, hogy a rendezés és a pótlék kifizetése — mert az ügyviteli teendők nem nyerne addig befejezést — augusztus 1-én fog megtörténni.

— **Szakosztályi ülések.** Az ipartestületi fodrász- és borbély-szakosztály választmányja augusztus 1-én, hétfőn délután 3 órakor ülést tart. — Ugyanaznap délután 4 órakor az ipartestület tanácstermében a szabók szakosztályának választmányja ülésezik.

— **Orvosi körökből.** Dr. Strelinger Győző, szülész- és nőorvos, bábaképezdei tanárságát, a debreceni állami gyermekmenhely osztályorvosra lakását Arany János (Kádas) utca 10. szám alá helyezte át. Dr. Strelinger, Tauffer és Navratil egyetemi tanárok mellett tökéletesbítette tanulmányait, öt év óta pedig a debreceni m. kir. bábaképezdében Kenézy tanár assistense. Rendel délelőtt 8—9, délután 2—4 óráig.

— **A Petőfi dalkör estélye.** A Petőfi dalkör a nagyerdei vígadóban augusztus hó 2-dik napján, kedden a debreczeni csata 54-ik évfordulója alkalmából a „Március 15-iki alap” javára dal, zene, felolvasás és táncozal egybekötött ünnepi estélyt rendez. Az estély kezdete 8 órakor. Belépti díjak: Személyenként 2 K., családjegy 3 személyre 4 K. Az estély műsora: 1. Nyitány. Kiss Gyula zenekarától. 2. Honvédek csatadala. Huber Károlytól. Előadja a Petőfi dalkör. 3. Visszaemlékezések a debreczeni csatára. Irta és felolvassa: Óváry Lipót lovag, országos főlevéltárnok. 4. Apotheozis. 5. Tavasz elmúlt. Lánytól — előadja a Petőfi dalkör.

— **Előléptetés.** A kereskedelemügyi miniszter Tőkés Gyula posta- és táviradai segédtisztet postatisztá névezte ki.

— **Oraviczka nem enged.** Megirtuk pár hét előtt, hogy a debreczeni 39 ik gyalogezred parancsnokságától németnyelvű átirat érkezett az oraviczi kir. járásbíróshoz, ez azonban a német átiratot elintézetlenül és minden megjegyzés nélkül viszalküldte. Bár ez elég értelmesen beszélt, az ezredparancsnokság nem látszott megérteni és a német átiratot újból eljuttatta az oraviczi kir. járásbíróshoz. Másodszor is az

lett az eredmény, hogy a debreczeni 39 ik gyalogezred parancsnoksága visszakapta a német átiratot azzal a figyelmeztetéssel, hogy a törvény és az annak végrehajtását előíró kormányrendelet értelmében magyar ezredek, magyar bíróságokkal magyar nyelven tartoznak levelezni. Kétségtelen, hogy a világos magyarázat után a debreczeni magyar ezred az oravicziai magyar bírósághoz magyar nyelven fog írni.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Popper Ella izr. 3 hónapos, Nagy Andrásné Kapéri Gizella ev. ref. 27 éves, Puskás Lajos ev. ref. 11 hónapos, Halász István róm. kath. 69 éves, Surányi Istvánné Jakab Julianna gör. kath. 32 éves, Németh Antal róm. kath. 53 éves.

— **Behajtott lovak.** A csendőrség az egész megye területén a legnagyobb szigorral hajtja be a felügyelet nélkül legelő lovakat. Ugyanis az utóbbi időben tömegesen fordultak elő a megye területén a lólopások, aminek egyik főoka az, hogy a gazdák felügyelet nélkül legeltetik lovaikat. Valószínű, hogy ezzel a csendőrségi intézkedéssel tetemesen csökkennek a lólopások.

— **A debreczeni közönségnek egy régi, kedves ösmerőse,** a budapesti állami polgári nőképző intézet tanárnője: Szirmay Jusztin, a jeles művirág készítő nő idősik jelenleg Debreczenben. A vidám kedélyű uriaszony, kinek háza annak idején kedves találkozó helye volt a hírlapíróknak és művészeknek, pár napot tölt csak Debreczenben.

— **Szerb összeesküvők Pancsován.** A belgrádi Mali Journal jelenté, hogy Pancsován több szerb összeesküvő egy ottani nyomdában antidinasztikus, köztársasági röpiratokat akart nyomtatni, amelyekben erősen megtámadták Péter királyt. Pancsován azonban egy nyomdász sem vállalta el ezeknek az elkészítését. Ugyanezek több mechanikust és lakost is akarta egy dinamitgyár számára szerződtetni. Zimonyban állítólag a rendőrség nyomoz is az összeesküvők után.

— **Óriási kártyabotrány.** A temesvári tiszti kaszinóban, amelyet civilek is látogatnak, vasárnap hallatlan botrány történt. Herry Frigyes, a Turul cipőgyár vezérigazgatóját, akinek évi jövedelme felér egy miniszterével, kártyajáték közben csaláson rajtakapták és elverték. Herry folyton nyert. A játék nagyban ment. Herry tartós szerencséje gyanus volt a vesztes partnerek: Hajdu dr. ügyvéd, Böhm dr. orvos és D. rvas földbirtokos előtt. Megfigyelték és rájöttek, hogy a szerencsés nyerdó hamisan játszik. A temesvári lapok elhallgatták az esetet, de egyik szegedi lap most nyilvánosságra hozta. Tekintettel Herry állására, az eset országoszerte kínos szenzációt keltett. Herry tartalékos tüzérfőhadnagy és emiatt kénytelen lesz erről a rangjáról lemondani.

— **Halálos szerencsétlenség.** Hajmeresztő szerencsétlenség történt tegnap délután fél 2 óra tájban Temesváron a Gyártelep-sörözőben. Haulovits József fűtősegéd ugyanis a főgépész határozott ellenzése dacára az egyik vezető-sziját a gép zakatolása közben rá akarta erősíteni egy mozgó hengerre, miközben a szij elkapta, a hengerhez nyomta és a szó teljes értelmében összelapította. A többi munkások csak egyetlen jankiáltást hallottak és pár perc múlva a szerencsétlen ember már halott volt. Azonnal megállították a gépet, orvost hívtak, aki azonban már csak a bekövetkezett halált konstataálhatta. A holttestet a gyárvárosi temető halottas házába szállították, hol ma felboncolják.

— **Öreg asszony nem vén asszony!** Schaff Mária 50 éves szárcsai asszonyhoz

e hó 18-án délelőtt 9 óra tájban beállított egy csinos külsejű uri ember és Hoffmann Józsefnek mutatta be magát. Beszédbe ereszkedett a fiatal szívű asszonynyal és elmondta, hogy Dániel bárónál magtáros, 12.000 korona készpénze van és eivenné feleségül Schaff Mariát, az esküvő után pedig 4000 koronát iratna a nevére. Schaff Mária örömmel egyezett bele a házasságba és így 18-án délelőtt 9 órától 19-én délutánig együtt mulattak. Mulatozás közben a férfi megfigyelt mindent a házban és amikor a boldog menyasszony a mézár-székekben járt, a ruhaszekrény tetejéről levette annak kulcsát, kinyitotta a szekrényt és az ott elrejtett 4000 koronát kivevő készpénzt magához vette, 20-án magával csalta az asszonyt Nagybecskerekre, hogy ruhát akar neki vásárolni és aztán, alkalmas időben eltűnt nyomtalanul. Az asszony nagy busan hazament és otthon aztán amikor látta a pénz hiányát, jött tudatára annak, hogy nem szabad mégsem oly könnyen haválni. A megejtett nyomozásnak még nem sikerült a tettes kilétét kideríteni.

Kerékpárosok lámpája. Valósággal ambicionálják a kerékpárosok a lámpa nélküli kerékpározást. Ma is két kerékpárost jelentett be a rendőr, mert este a kerékpáron nem volt rajta lámpájuk s nemhogy csendben, békével odébb álltak volna, hanem még gorbombáskodtak a kötelességét teljesítő rendőrrel. A rakoncátlan kerékpárosokkal a rendőrség számol.

Furfangos családok. Zseba Janku románbogsáni lakos panaszt emelt a bogsáni főbírónál. Panasza szerint ugyanis a napokban a németbogsáni vásártéren egy ismeretlen egyén állott vele szóba s azt kérdezte, nem akar-e ökröket venni? Amint beszélgetve mentek tova, egy másik ismeretlen ember haladt el mellettük s elhagyva őket néhány lépéssel, szándékosan egy tömött pénzestárczát ejtett el. A Zseba Jankuval ment idegen felvette a tárczát s ajánlotta, hogy a talált pénzt osszák meg. Zseba rá állott erre és a közelebbi erdőbe ment az idegennel. Alig értek azonban az erdőbe, — két távolról követő ismeretlen ember lepte meg őket, s megragadva Zsebat, derékszijában volt 320 korona készpénzét elvették tőle és elszaladtak vele. A furcsának látszó panaszt a főszolgabíró nyomozat tárgyává tévén, küldt, hogy az szóról-szóra igaz és sikerült a tetteseket Kocsis Ferencz és Braun Aladár nagybecskereki lakosok személyében kideríteni, kiket a csendőrök el is fogtak.

Letzter József. fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalu-sy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál lévő kirakatokban.

Miért vásárol mindenki szivesen Mentze Henrik újdonságok áruházában? (Piac és Szent-Anna-utca sarkán.) Mert ott kivétel nélkül csakis a legjobb minőségű áruk kaphatók; az olcsó szabott ár minden darab árun látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

Rákóczi hamvai Kassán.

— július 27.

Kassa törvényhatósági bizottsága tegnapi közgyűlésén lelkesedéssel fogadta a miniszterelnök leiratát, melyben értesíti Kassa közönségét, hogy a király hozzájárult azon előterjesztéséhez, hogy Rákóczi és a többi kuruczok hamvai a kassai dómban helyeztessenek örök nyugalomra. A leirat így szól:

„Kassa szab. kir. város közönségéhez. Ó cs. és apostoli királyi felségének folyó évi április hó 18-án hoztam intézett és annak idején közzétett legfelsőbb kéziratában nyert azon utasítás következtében, hogy II. Rákóczi Ferencz hamvai hazaszállításának kérdésével foglalkozzam és erre vonatkozólag javaslatot tegyek, nem késtem a kérdéssel behatóan foglalkozni és szaktekintélyek, valamint a közvéleményben erre nézve kialakult felfogásokról legújabbkozottabb vezérlő férfiak véleményének meghallgatása után abban állapodtam meg, hogy II. Rákóczi Ferencznek, Zriuyi Ilonának, Rákóczi Józsefnek, gróf Beresényi Miklósnak és ha ehhez az általam egyidejűleg megkerdezett gróf Csáky család is hozzájárul, gróf Beresényi Miklósné született Csáky Krisztina grófnéknak idegenben fekvő maradványai a kassai dómban helyeztessenek örök nyugalomra, mert Kassa az a hely, melyet az összes személyi és történelmi vonatkozások a legszorosabban fűznek Rákóczihoz, kinek atyja és nagyanyja szintén ezen város falai között pihennek. Ezt a megállapodást ő Felsője is a legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott s megbízást nyertem arra, hogy a Kassán elhelyezendő hamvaknak az ottani dómban leendő befogadása iránt Kassa városával, mint kegyurral és az ottani római káth. püspök urral tárgyalásokba bocsátkozzam. — Nem késtem, hogy Kassa város közönsége örömmel üdvözli az említett megállapodásban rejlő kitüntetést, melyhez hazánk sok más helyre vélt jogot formálhatni. A legfelsőbb utasítás értelmében mégis kérnem kell a közönség formális nyilatkozatát, illetőleg hozzájárulását, hogy az általam jelölt személyiségek földi maradványai, ha majd török földről hazakerülnek és egyházi és politikai jellegű ünnepségek mellett Budapestről Kassára vitetnek, ott a dóm kriptájában legyenek elhelyezhetők és a templomban siremlék legyen állítható, aminek részlete és kiviteli módoszatai később lesznek megállapíthatók. Budapest, 1904. július 20. Tisza.”

A miniszterelnök leiratát éljenzéssel fogadta a közgyűlés, majd mint kegyur kijelentette, hogy hazafili örömmel nyitja meg a dóm kapuit a szent hamvak befogadására és a miniszterelnök útján hódoló köszönetet küld a trónhoz a kitüntető kegyért, hogy Rákóczi egykori városát választotta a szent hamvak befogadására. A közgyűlés végre egy nyolcz tagu bizottságot választott, hogy a hamvak eltemetésére a szükséges tárgyalásokat megkezdje és az ünnepies fogadtatást előkészítse.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 27.

A képviselőház mai ülésén a kereskedelmi tárcza költségvetéséhez Szmalovszky Valér és Mukits Simon szólaltak fel.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter Mukitsnak válaszolva, megjegyzi, hogy nem a közös vámterület az oka, hogy a magyar ipar bajokkal küzd. **Jó ipartörvényt kell hozni, ez a fő és az erre vonatkozó törvényjavaslatot már legközelebb be fogja nyújtani.** Az iparos tanoncziskolákat fejleszteni kell, a tanonczokat pedig szorítani az iskolák rendes látogatására. Most is az a baj, hogy képzett magyar művezetőkben nagy a hiány. Krasznay tegnapi beszédére reflektálva, kijelenti, hogy **Magyarország ipara csakis a közös vámterülettel boldogulhat.**

Krasznay Ferencz ezzel szemben kimutatja, hogy a **vámközösség iparunkat hátráltatja és csakis az önálló vámterülettel boldogulhatunk.**

A Ház ezután a kereskedelmi tárcza költségvetését változatlanul elfogadta.

Orosz-japán háború.

Budapest, július 27. Pétervárról érkező tudósítások szerint a mandzsuri harcztéren ismétlődő orosz vereségek rendkívül leverték az orosz lakosságot. **Az orosz seregek helyzetét kétségbeejtőnek tartják.**

Londonból jelentik, hogy a japánok a Liaojung és Mukden közt 24-én lefolyt nagy ütközetben 380 embert vesztek. **Az oroszok vesztesége jóval nagyobb.**

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

Készárú: ártartó.

— július 27.

Buza októberre	985—986
Rozs áprilisra	—
Rozs októberre	764—765
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1905 októberre	654—655
Zab októberre	675—676
Repeze augusztusra	—

Debreczenben eltűnt orosz tiszt.

Az „Angol királynő” szálloda szenzacziója.

— Saját tudósítónktól. —

— július 27.

Mindennapi imádságunkba foglaljuk immár: „adj Uram esőt”, de az égnek csatornái csak nem akarnak megeredni s a napnak sugarai irgalmatlanul perzselnek fel növényt, virágot, fűvet egyaránt. Aggodalommal és reménységgel figyeljük szakadatlanul a tiszta kék égboltozaton itt ott jelentkező, apró báránnyelű felhőcskéket, de azok, amint egyszer-egyszer feltűnnek, gyorsan eloszlanak, mintha a perzselő nap tüztengerébe olvadnának bele... S oly n szikkadt a föld és olyan forró a levegő, mintha emberemlékezet óta nem hullott volna az áldás az égből. A kánikula pedig dühöng tovább.

Tikkasztó melegben érkezett meg tehát hétfőn éjjel Budapestről Debreczenbe a gyorsvonaton egy szikár termetű, sebhelyes homloku, monoklis ur, akiről már a kalauz elárulta az állomáson, hogy magas rangú orosz katonatiszt, s tudták ezt annál is inkább, mert a kozák tiszt kissé különös uniformisban érkezett meg. Arany vállrojtos, rozsdaszín Waffenrockot, hosszuszaru lakkosizmát, csipetnyi simléderes keppit viselt s kard nélkül, divatos sétapálczával suhintgatott maga elé, mintha csak kancsuka lett volna a kezében.

A magas rangú orosz tiszt, Inosekoff Vladimir, az „Angol királynő” szálló első emeletének 18. számú szobájába vett ki éjjeli szállást s meghagyta, hogy másnap délig hagyják aludni.

Tegnap délelőtt hiába dörömbölt a szolgáló, semmi választ nem kapott. Hadd aludjék, gondolta a szálló személyzete, hiszen messziről, a szent orosz birodalomtól jött, avagy talán egyenesen az orosz-japán csataterőről, ráfér a pihenés. Azután csak nem mutatkozott.

Délután 4 óra felé kezdett a dolog nagyon gyanussá válni, kukucskáltak a kulcslyukon. Nem láthattak semmit, mert a kulcs belülről el volt fordítva a zárban. A fogadó népe megriadt:

— Ennek fele sem tréfa — vélték egyhanguan. Csakhamar lázas futkározás volt a lépcsőkön, a folyosó tele a kávéházból feltódult vendégekkel.

A legizgatottabb volt Hauer Berezi, aki mogoró nagyságu izzadság csöppeket törült le homlokáról, majd meg verte az öklével erősen az ajtót!

— Tessék rögtön kinyitni!

Csend. Ez volt az utolsó kísérlet. Befeszítették az ajtót, mely recsegve dőlt a szoba szőnyegére. Aztán — nem találtak senkit. Összeforgattak mindent: ágyat, almáriumot, még az éjjeli szekrény fiókját is kihuzogatták. A vendég nem volt sehol. Végre hatalmas zsirfoltot fedeztek fel. Ez volt a vendég minden maradványa. A rejtélyes orosz tiszt a nagy hőségben — elolvadt.

A szerencsétlen orosznak az olvadás utolsó pillanatában még volt annyi ereje, hogy saját csepegő zsirjába mártsa az ujját s e szót írja vele a padlóra:

— Eljen a csár!

VEGYES HIREK.

* **Eihamvadt termés** Érselindi levelezőnk nagy tűzveszedelemről tesz nekünk jelentést. Vasárnap délelőtt Érselind és Bagamér község között fekvő ugynevezett kereszt-ut mellett elhelyezett buza kazal ismeretlen okból kigyuladt és teljesen leégett. A tűz áldozatául esett a Pongor József tulajdonát képező cséplőgép is. Valószínű, hogy a tűz vigyázatlanságból keletkezett. Az ott elhelyezett pár ezer kereszt buza húzonhat gazda tulajdona volt és lezajkosabb, hogy alig két gazda terménye volt biztosítva. Az összes kárt mintegy tízezer koronára becsülik. A tulajdonosok most a legnagyobb nyomor előtt állanak. Kisebb tüzeset volt Pocsajon is, hol mindössze két kereszt buza égett el s a tüzet csakhamar elfojtották. Ez utóbbi tüzeset gyújtogatásból eredt.

* **Visszaélések a vadászjegyekkel.** — Nimród egyes fiai, már t. i. az olyanok, a kiknek nagyobb vadászterületük van, fiaik, rokonaik és jóbarátaik részére a réven kérnek vadászjegyeket, mintha az illetők cselédjeik volnának. A cselédek vadászjegye után t. i. nem kell adót fizetni. Erről a szokásról azonban igen sok panasz ment a belügyminiszterig, aki most szigorú rendeletben fölhívta az ország összes törvényhatóságait, hogy ezentúl a cselédek részére csak a cselédkönyv felmutatása mellett szolgáljanak ki az illetékes hatóságok vadászjegyeket.

* **Segítség a vasutasoknak.** A segélybizottság tudvalevőleg a társadalom bevonásával a vasutasok körében indított nagyobb mérvű akciókat a nyomorba jutott, elbocsátott, fölfüggesztett, pörbe fogott és bebörtönözött vasuti alkalmazottak érdekében. Az akció, amely a kereskedelmi mi-

niszter és vasutas felsőbbség támogatásával indult meg, igen jelentős eredményt ért el, amennyiben az igazgatóság, az üzletvezetőségek és az egyes állomások 18,200 K-t gyűjtöttek a seg. akció czéljaira. Ez összeget az államvasutak igazgatósága a bizottság rendelkezésére bocsátotta és a bizottság legutóbbi ülésén 2530 koronát budapesti, 5310 koronát vidéki igényjogosultak között a más igazgatósága útján szét is osztott. A bizottság folytatja működését. Kérvények Hete és Antal dr. címére (V. József tér 1.), az adományok Surányi József címére (VI. Andrássy-ut 27). küldendők.

* **Az ujonc és az osztrák szín.** „Tauglich“ volt a legény minden tekintetben. A sorozó bizottság elégtlenül nézett végig pompás alakján és az elnök megkérdezte tőle:

— Milyen fegyvernemnél szeretne szolgálni?

Erre a legény váratlanul azt felelte, hogy ő bizony tengerész szeretne lenni. Már most csak az volt a kérdés, hogy nem zivnak-e? Mert akkor nem lehet használni a tengerészetnél.

Az orvos elébe tartott egy piros betűt és megkérdezte.

— Milyen szín ez?

— Magyar szín, mert piros!

Aztán egy zöld betűt tett elébe.

— Hát ez milyen szín?

— Ez is magyar szín, mert zöld.

Az orvos mosolyogva bólintott és egy sárga betűt tett elébe.

— Hát ez milyen szín?

— Osztrák, hogy a fene egye meg!

— felelte a legény.

— Teljesen zivnak! — jelentette ki gyorsan az ezredorvos.

Szép asszonyok perpatvara.

Kaland egy elhódított férj körül.

— július 27.

A polgári törvényszék szürke perei közül szenzációs érdekességével és egy bohóatra való komikumával emelkedik ki az a rózsaszínű akta, amely pompás fordulatokkal tárgyalja két szép asszony pörét.

A pör szereplői, és ez teszi az ügyet még érdekesebbé, elvált asszonyok, akik közül azonban már csak az egyikre illik ez a jelző, a másik ott tart, hogy nemsokára megszabadul a magános élet örömtelen állapotából.

A kacagató polgári kereset története a következő: Az egyik nagy forgalmu uton egy csinos kis magánháza két elvált asszony lakik. Ide menekültek mind a ketten egy-egy rosszul sikerült házasság viharából. A kerettel és meghitt suttogásokra való lugasokkal körül vett háza összeismerkedett és egymásra talált a két szép asszony és ettől fogva, mint a legbizalmasabb barátok visszavonultan éltek a viruló rózsabokrok között.

Hova tovább azonban mind a kettőjük fölött megnehezedett a levegő, tapasztalni kezdték, hogy az ő suttogásuk az árnyas lugasban nem a valódi. Mind a ketten hamar beleuntak a kénytelen özvagságba és utóbb már magyon szóltanul, eltelve a titkos vágyakozásokkal, ültek a ház kis kertjében az asszonyok.

Egy szép napon a szőke asszonynak valami különös tűz égett a szemében. A magatartásában is volt valami ruganyos elszántság, mintha csak most tépte volna le magáról az egyedüllet kellemetlen bilincseit. A másik asszony, kinek melankólikus tekintete mögött a mohó kíváncsiság tüze

égett, érdeklődni kezdett a barátnőjén tapasztalt változás oka felől. Erre a szőke asszony boldog reménykedéssel és nagy bizalommal egy budapesti lapot vett elő, melynek apró hirdetési rovatában rámutatott a következő sorokra:

Szőke menyecske egy olyan tisztességes 35 év körüli uri ember ösmeretségét keresi, aki hajlandó volna az első házasság csalódásait egy második boldogságával felejtetni. Hozomány 8—10,000 forint stb. stb.

Az apró hirdetést mohón olvasta a „szőke menyecske“ barátnője és nagy áradozással előre is sok szerencsét kívánt.

Ezután együtt lestek, hogy akad-e horogra megfelelő férj jelölt. Az első levél képzelhető izgalmat keltett az elvált asszonyok közt. A szőke asszony repesve vitte az első ajánlatot a barátnőjéhez. Együtt bírálgatták, együtt tanácskoztak az életbevágó kérdés minden részlete fölött. A szőke menyecske barátnője annyi odaadást és szeretetet mutatott, hogy a férjet kereső asszony már a legelrejtettebb gondolatát sem titkolta előtte.

Aztán egyik ajánlat után jött a másik. Végre egy, amelyet már a szőke asszony barátnője is megfelelőnek talált. Ekkor aztán megindult a levelezés, persze mindig a barna menyecske diktátuma és tanácsa szerint.

A dolog azonban meglepő fordulatot vett, mert amikor találkozássra szólította fel a levél a budapesti ösmerőst, az már válasz sem adott és ettől fogva a szőke menyecske hiába várta az apró hirdetés eredményét. Kedvetlenségében észre sem vette, hogy amilyen mértékben nő az ő szomorúsága, úgy hatalmasodik a barna menyecske jó kedve. Csak akkor kapott gyanura, amikor egy szép napon azzal lepte meg a barátnője, hogy hosszabb időre Budapestre kell utaznia.

A regény vége az lett, hogy a mult héten a barna asszony mint menyasszony teppant be a virágos házba és bemutatta barátnőjének vőlegényét is.

Ami aközben történt, arról most a peres akták beszélnek, melyekben szivtépő panaszkodással állítja a „szőke menyecske“, hogy az új pár házassága csalás és hogy a férj, akit a barna asszony fondorlattal csábított a maga részére, voltaképpen őt illeti.

Hogy milyen ítéletet fog ebben a tagadhatatlanul bonyolódott és érdekes kérdésben a törvényszék hozni, az még a jövő titka.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Leány az apja ellen. K. Béla vidéki kalaposmester észrevette, hogy fiatal, alig tizenhat éves Mariska leánya igen szívesen fogadja egyik segédje udvarlását. Az apa, midőn meggyőződött arról, hogy a fiatalok között titkos szerelmi viszony jött létre, a segédet kidobta, a leányt pedig alaposan elverte. A leány elkeseredésében megszökött a szülői háztól és vadházasságra lépett szerelmével.

Az év elején történt, hogy az apa meglátta leányát az utcán. Odament hozzá és mindenki szemeláttára jól leszidta és

többször arcul ütötte. A leány sirva szaladt haza és elbeszélte kedvesének, hogy mi történt vele. Ez felbuzgatta a leányt, hogy jelentse fel apját becsületsértésért, amit az meg is tett. — A tárgyaláson a bíró még egyszer megkérdezte a leánytól, hogy kívánja-e apja megbüntetését?

— Persze, hogy kívánom — felelt a leány.

— Miért haragszik magára az édes apja?

— Mert beleszerettem egy fiatal emberbe. Hát bűn az, ha szeret az ember?

— Az magában véve még nem bűn, de ha egy fiatal leány szülei háta mögött erkölcstelen életet él — az bűn — szólt a bíró.

Az apa kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert midőn leányát elverte — csak házi fegyelmi jogával élt, majd odafordult a leányhoz és így szólt ahhoz:

— Ahol csak meglátlak az utcán, mindenütt felpofozlak s jöhetsz megint a bírósághoz.

— Ha bánt, visszaadom — felelt a leány.

A bíró az apát felmentette a vád alól, mert az nem lépte túl a házi büntetés határát s az a megfenyítés, melyben leányát részesítette, jogos volt — mert az megérdemelte a szenvedett verést.

CSARNOK.

Huszár-bravur.

Irta: **Abonyi Árpád.**

2

Tárkányi megy a fiaival; még pedig rögtön. A fiatal várhadnagynak nem tetszett a dolog; morgott is a bajuszkája alá valamit a „parasztok“-ról, hangosan azonban nem mert ujjat húzni a kapitányával. Ideje sem igen volt rá. Az öreg huszár szalutált tisztjeinek, azután megfordult s harsányan elkiáltotta, német nyelven persze, melyhez tizenhatsz esztendő alatt hozzászokott künn a lebergi garnizóban:

— Dezertirte Huszáren!

— Hier! — hangzott innen is, onnan is a svadronból.

— Aufsitzen!

A kilencz szökevény virágszál gyorsan nyergelt s egy-kettőre a nyeregbe kapaszkodott.

A kapitány még odaszólt az öregnek:

— Vigyázzon Tárkányi, ha fölérkezik. Az osztrákoknak semmi szin alatt sem szabad átjönniök a hegyen. Ez az első. A másik az, hogy a Prinz Ludvigok ezredesét báró Bubna Vilmosnak hívják.

Az öreg mintha egy kicsit megkökkent volna.

— Bizonyos az, vitéz kapitány uram?

— Bizonyos.

— Ejnye, az istenfáját, mormogta szakállába az öreg — esmérem ezt a Bubna bárót; elég hírért hallám Lembergában. Kutya egy ember...

— Tehát csak vigyázzon.

— Igenis vigyázzok! — felelte elkomolyodva az öreg s maga után intve fiait, neki vágott lassu poroszkálással a hónap. Egy darabig még ki lehetett venni alakjaikat a lassankint ritkuló reggeli ködben, — az erdő hajlása alatt azonban eltűntek szem elől s ettől kezdve a legjobb távcsővel sem lehetett többé kivenni, hogy merre járnak.

A fölfelé vezető keskeny vágáson még csak ment, ahogy ment a dolog, — később azonban elfogyott a vágás, irtásnak, ösvénynek sehol semmi nyoma — mindent elborított a nagy hó. Le kellett szállni s vezetékre fogva a lovakat, lépésről lépésre kellett kiokosodni, hol lehet előre kapaszkodni, hol nem. Kerekes János közhuszár szimatolt a kis csapat élén. Ő dicsekedett róka virtussal, — volt is neki belőle annyi, hogy becsületesebb helyen urasan vezethette volna az orrában és ösztönében bizó „testvéreket“, — ez a fölfelé való kinlódás azonban nem volt becsületes munka. Embernek sem igen való, hát még lónak. Bukdácsoltak is a szegény huszárlóvak jóformán minden ötödik lépésnél, cseppbe mult, hogy egyik-másik hóval borított, csalóka helyen le nem zuhantak az árkok, vizmosások és gödrök mélységébe.

Reggeli fél kilencztől délután háromig tartott, míg a legelől erőlködő Kerekes Jancsi elkiáltotta a megváltó igét:

— Itt a vége, őrmester uram, vetné föl a csuda!

— Nincs több? kiáltotta föl az öreg?

— Nincs! Itt fenn nyugasztolok immár a tetejében.

— Aztán mit látsz ott, fiam?

— Semmit én, őrmester ur, csak egy házat!

— Mi az ördög?

— Nem is ház a', igazság szerint, hanem csak afféle vaczok.

— Tán rejtelmes is benne valaki, Jancsi fiam? Füstöt szagolok.

— Az isten teremtu gyse! csodálkozott a huszár, a füst pipál a kéményből. Na, majd ég egyszeriben, megnézem, ki suvad benne.

— Megállj te kölyök, az apád lelkét!

— korholta aggódó haraggal az öreg, — oda ne lötyögj egymagadban, ha azt nem akarod, hogy letörjem a derekadat! Várj, míg mind együtt leszünk. Hátha vagy egy fél kompánia német leszködik benne...

A huszár fejét rázta.

— Nem fér a kutyaólba annyi német!

De csak mégis megvárta, míg nyoleczadmagával a svadrón apja is fölérkezett az alig ötven lépés szélességű tisztásra, melynek tulsó oldalán, közvetlenül az oriai vörösfenyők alatt, pásztorkunyhó féle magános erdei házikó állott. Alig látszott ki a hóból. Szalmás fedelének hátulsó része egészen be volt temetve a hóba. Kéményéből vékony fehér füst szivárgott a levegőbe.

A strázsamester látta, hogy ebbe a kicsiny házikóba fél kompánia német ugyan nem férhet be. Azonban, ha nem a német „rejtelmes“ benne — hát akkor ki?

— Megnézzük, fiam, miféle hőrség tel el ebben a lyukban, előbb azonban kifelé a szákból a rakétákkal. Eredj, fiam Jancsi... te is Pálfi, meg te is Varga... azután igazítsátok be ügyesen a rakétákat amott e s szélen a hóba és adjatok önekik tüzet. Le kell téríteni a völgybe vagy négyet, ötöt a veres tűztekéből, akik pukkanak is. Hadd lássák lenn Csorváson a kapitány urék, hogy mind fel tudánk bolondulni ide, — gyűhetnek tehát ők is. Holnap hajnalra itt lehetnek.

A három legény elment, hogy a kapott parancsot végrehajtsa.

(Folyt. köv.)

Idegbajosoknak

igen ajánlatos, hogy a 20 év óta bevezetett és tanárok, gyakorlati orvosok és a közönség által mind nagyobb és nagyobb körben alkalmazott gyógy-móddal, mely csipán külső mosásból áll, ártalmatlan, olcsó és meglepő hatású, megismerkedjenek. Kérje ön a 26. kiadásban megjelenő művecskét Weismaun Romától:

„Az idegbetegségekről és a szélütésről,“ mely dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerárában ingyen kapható.

Gépolaj, géptengely zsír 10 krtól feljebb

= klgként kapható =

Neumann Nándor

festék-, lakk-, kenőcs és fagyapot kereskedésében, Hatvan-utca 5.

= Telefon 205-ik szám. =

A befőt idény beáltával legolcsóbban ajánl
czukrot, hólyagpapírt, salicilport
és kötöző-zsineget

Molnár Jenő

Szent-Anna-utca 36. szám alatti
ujjonnan megnyitott fűszer-, bor-
és csemegeüzlete.

Ugyanott tanuló felvétetik.

Még augusztus hó 20-áig!

Szönyegraktárunk áthelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk.

Különös olcsó alkalmivétel képen ajánlunk:

Több száz drb. szönyegmaradékot féláron.

Visszamaradt függönyöket féláron.

Butorszövet maradékokat féláron.

Egyes ágy- és asztalterítőket féláron.

Visszamaradt valódi Smyrna szönyegeket féláron.

Bosznay J. és Társa

szönyegháza, Kossuth-utca 11.

Még augusztus hó 20-áig!

